

קודם כל חייבים להקדים, ע"מ שלא יוצר רושם מוטעה. לא מדובר כאן על ויכוח השולל לחלוטין את התכנית 'משיאים', התוכנית 'משיאים' מעידה על שינוי כיוון מבורך מאוד. במקום לנסות להתמודד עם הלוואות והחזרים לא הגיוניים, רותמים את הכסף שלנו לשוק ההון, ומביאים את מרבית החוזרים להלוואות משוק ההון.

הויכוח כאן נסוב סביב גודל היעילות. אנו רוצים תמיד למקסם את היעילות של הכסף שלנו, ולהביא מקסימום תוצאות במינימום עלויות, וכאן הויכוח נסוב, איפה יש עלות מוגדלת יותר, ואיזה מסלול משתלם יותר.

ובקצרה:

האם להניח את כל הכסף בשוק ההון, משום שכך הכסף יצור תשואה גדולה יותר בשנים הראשונות, ונגיע למועד הנישואין הראשון עם סכום גדול יותר, וכך נוכל לעמוד יותר במשיכות הגדולות, משום שכלל שהקרן גדלה הרווח גדל בהתאם.

או שעדיף להשקיע חלק מהכסף אצל הגמ"ח [כמעט 50% ב 15 שנה הראשונות] ואז נקבל הלוואות מהגמ"ח, במקום למשוך משיכות גדולות בזמני הנישואין, וכך הכסף שלנו יוכל לצבור רווחים נוספים בשוק ההון, ולהקטין את נטל ההחזר של הלוואות. וסיבה נוספת, במידה ויהיו משברים גדולים במועדי החתונות, נוכל להמתין עם המשיכה עד להתייצבות ותיקון בשוק ההון, ולא נקטין את הקרן בצורה דרמטית, ואז גם התיקון יהיה קטן יותר.

המבחן.

כמדומני שהדרך הטובה להגיע להכרעה, היא לבדוק את נתוני העבר, מה היה קורה בעבר אילו היתה לנו תכנית כזו, ונתזמן את מועדי הנישואין בזמני משבר, האם היה עדיף יותר מסלול של השקעה מלאה בשוק ההון, או שהיה עדיף מודל כדוגמת 'משיאים'.

ובכן הפשלנו שרוליס, ויצאנו לדרך.

מצורפים כאן גם שני מסמכי אקסל של שני התוכניות. מה היה קורה אילו פלוני שליט"א היה מתחיל את התכנית משנת התשמ"ה [1885 למניינם], ומתחיל לחתן את ילדיו בשנת התש"ס [2000 למניינם] בזמן משבר הדוט קום, וחתונת בנו / בתו החמישי/ת תהיה בשנת התשס"ח [2008 למניינם] הזכורה לרע, בזמן משבר הסאברייס, איזה תוכנית היתה יעילה יותר.

למה רק שני סימולציות ולא יותר? כדי לבחון לעומק לא צריך הרבה סימולציות?

הכנת כל סימולציה כזו דורשת זמן רב, ובדיקת נוסחאות מעמיקה. בימים אלו אני מסיים להכין עוד 4 סימולציות על משיכה בזמני משבר שונים. בכל זאת אני מפרסם את הסימולציה הנוכחית, משום שהיא מתזמנת משיכות דווקא לשנים שבהם התרחשו המשברים הגדולים ביותר בשוק ההון ב 40 שנה האחרונות.

היות ו'משיאים' יוזמים תכנית כל כך גרנדיוזית של שילוב בין גמחי"ם ושוק ההון, והם מתיימרים לומר שהוא טוב יותר מאשר להשקיע את כל הכסף בשוק ההון, לעניות דעתי היה מן הראוי לתת להם את הכבוד להעמיד לרשות הציבור את שני מסמכי האקסל שיצרתי כאן, וסימולציות נוספות, כדי שהציבור יוכל לבחון מה הם היו מעדיפים לעשות, לאור תשואות העבר.

מראש הייתי סבור להציב אולטימטום ל'משיאים', שיפרסמו גם הם את הנתונים שיש בידם על השנים שבהם מודל 'משיאים' עדיף על מודל של הפקדה מלאה לשוק ההון.

אך לפי מה שאני רואה כעת, שגם ב'משיאים' לא סגורים על עצמם על היעילות של התוכנית לעומת הפקדה מלאה בשוק ההון, והם עדיין מתדיינים על לוז הנידון, האם היו שנים שבהם תכנית משיאים היתה עדיפה על שוק ההון? והאם בגלל אותם שנים שווה עדיין לסכן את רוב השנים האחרות? אני אשמח להמתין ולראות את יתר התוצאות.

נשוב לסימולציות שערכתי כבר.

למי שקשה לקרוא במסמך אקסל, נביא כאן טבלה קצרה של הנתונים המרכזיים בשני התוכניות.

מודל 'משיאים'.			מסלול שוק ההון.		תאריך.
צבירה.	הפקדה לגמ"ח.	שוק ההון, הפקדה.	צבירה.	הפקדה חודשית	

[ינואר 1885]	1657 ₪.		מתחילים עם 10,000 ₪, ומוסיפים מידי חודש 907 ₪.	750 ₪.	
[יולי 1885]	1657 ₪.		מקבלים הלוואה של 20,000 ₪, וההפקדה יורדת ל 624 ₪.	750 ₪.	
[אוגוסט 1886]	1857 ₪.	40,165 ₪.	624 ₪.	950 ₪.	59,040 ₪.
מרץ 1889	2339 ₪.	122,819 ₪.	מקבלים הלוואה נוספת של 2000 ₪. + הפקדה 624 ₪.	1150 ₪.	114,819 ₪.
אוגוסט 1991	2539 ₪.	238,729 ₪.	624 ₪.	1350 ₪.	180,258 ₪.
יולי 1992	2539 ₪.	288,823 ₪.	הלוואה 20,000 ₪, + הפקדה 624 ₪.	1350 ₪.	223,804 ₪.
מרץ 1994	2739 ₪.	361,902 ₪.	624 ₪.	1550 ₪.	253,093 ₪.
מרץ 1995	2539 ₪.	447,500 ₪.	624 ₪.	1350 ₪.	296,151 ₪.
ינואר 1996	2539 ₪.	603,519	הלוואה 20,000 ₪ + הפקדה 624 ₪.		407,979 ₪.
ינואר 2000 חתונה ראשונה.	2000 ₪.	1,662,567 ₪. משיכה 200,000 ₪. יתרה 1,442,567 ₪.	אין יותר הפקדות לשוק ההון. הלוואה ראשונה.	850 ₪. 2000 ₪ החזר על הלוואה ראשונה.	1,039,456 ₪.
ינואר 2002. חתונה שניה.	2000 ₪.	1,227,935 ₪. משיכה 200,000 ₪. יתרה 1,027,935 ₪.	הלוואה שניה, 200,000 ₪. משיכה לפרעון של 2000 ₪.	400 ₪. 4000 ₪, להלוואה שניה	820,214 ₪.
ינואר 2004. חתונה שלישית.	2000 ₪.	1,092,443 ₪. משיכה 200,000 ₪. יתרה 892,443 ₪.	הלוואה שלישית. משיכה לפרעון 4000 ₪.	6000 ₪.	783,993 ₪.
ינואר 2006. חתונה רביעית.	2000 ₪.	1,094,238 ₪. משיכה 200,000 ₪. יתרה 894,238 ₪.	הלוואה רביעית. משיכה לפרעון 6000 ₪.	8000 ₪.	802,191 ₪.
ינואר 2008. חתונה חמישית	2000 ₪.	1,144,615 ₪. משיכה 200,000 ₪. יתרה 944,615 ₪.	הלוואה חמישית. משיכה לפרעון 6000 ₪.	8000 ₪.	795,534 ₪.
ינואר 2010. חתונה שישית	2000 ₪.	801,979 ₪. משיכה 200,000 ₪. יתרה 601,979 ₪.	הלוואה שישית. משיכה לפרעון 6000 ₪.	8000 ₪.	443,963 ₪.
ינואר 2012. חתונה שביעית.	2000 ₪.	761,573 ₪. משיכה 200,000 ₪. יתרה 561,573 ₪.	הלוואה שביעית. משיכה לפרעון 6000 ₪.	8000 ₪.	385,913 ₪.
ינואר 2014. חתונה שמינית.	2000 ₪.	918,498 ₪. משיכה 200,000 ₪. יתרה סופית 718,498 ₪.	הלוואה שמינית. משיכה לפרעון 6000 ₪.	8000 ₪.	399,663 ₪.
ספטמבר 2019			משיכה לפרעון 4000 ₪.	6000 ₪.	125,725 ₪.
אפריל 2022			משיכה לפרעון 2000 ₪.	4000 ₪.	39,840 ₪.
אפריל 2024			סיום הפרעון		-7996 ₪.

אין ספק שמסלול שוק ההון, אפילו ש 3 משיכות מתוך 8 יצאו בשנים הקשות ביותר של המשבר, היה יעיל יותר.

במסלול של הפקדה מלאה סיימנו את ההפקדות כמעט 10 שנים מוקדם יותר, ועוד נשארה לנו יתרה של 700,000 ₪, ואילו במסלול של 'משיאים' היינו צריכים להפקיד עוד כמעט 240,000 ₪, ונותרנו עם מינוס קטן.

מה הסיבה לכך?

2 סיבות:

א. העובדה שבמסלול שוק ההון הגענו עם קרן גדולה לפני החתונה הראשונה, וזה נתן לנו 'כרית ביטחון' טובה יותר, להתאושש מהמשבר. לעומת מודל 'משיאים' ששם הקרן היתה קטנה יותר, וממילא ההתאוששות היתה איטית יותר.

ב. העובדה שהמשכנו להפקיד לשוק ההון מידי חודש 2000 נח, כאשר בתכנית 'משיאים' משכנו מידי חודש אט אט את הפרעון החודשי, ובמשברים האחרונים היתה לכך השפעה מכרעת. למשל ב 2008 אמנם משכנו 200,000 נח, אך הוספנו באותה שנה ובשנה שלאחריה 48,000 נח, לעומת מודל 'משיאים' שבו משכנו 142,000 נח לאורך שני השנים, והפסדנו חלק גדול מההתאוששות.

לעניות דעתי, המחיר איננו שווה את הסיכון או ברוח הימים הבעל"ט, אין הצר שווה בנוק המלך.

בתכנית זו אנחנו משלמים על הסיכון שאולי תהיה קריסה בשוק ההון בדיוק בשנים שאנחנו זקוקים למשיכה, בכך ש 80% מהכסף שלנו הולך לטיול בעו"ש של הגמ"ח, במקום להכנס במלואו לשוק ולהניב תשואה של ריבית דריבית בשוק ההון.

א. ביחס לחשש אולי תהיה קריסה גדולה בשוק ההון ולא נוכל להביא הלוואות.

זכורים לי היטב המשברים שהיו בשנים 2018, 2020 [קורונה], ו 2022 [מלחמת רוסיה אוקראינה]. נכון שבשנים כאלו יותר קשה להשיג הלוואות בלון על חשבון קרן ההשתלמות, אבל היה אפשר להשיג בקלות הלוואות מהבנק או מגופים אחרים, נכון שהריבית במקרים כאלו יותר יקרה, אבל ניתן לשלוט על הסיכון בזמן הנתון, ולהתייעץ עם אנשי מקצוע אז, מתי שווה לתזמן את המשיכה, וכך הריבית תהיה לתקופת הזמן הנדרשת, ולא יותר.

דבר נוסף שחשוב לזכור.

ישנם שני סוגי משברים בשוק ההון. יש משבר שנוצר כתוצאה משינויים במסחר העולמי ו'בועה' שנוצרה בשווי המדדים, ואז היא 'מתפוצצת'. למשברים מהסוג הזה קודמת עליה גדולה מאוד, כך שגם אם יהיה משבר כזה, עדיין יהיה שווה לצאת ולמשוך, ולא יהיה כאן נזק לקרן. משברים מהסוג הזה היו בשנים 2002 – 2000 [בועת הדוט – קום], ובשנת 2008 הידועה לשמצה [משבר הסאבפריים], וקדמה להם עליה גדולה בשוק ההון, ואז הכיוון בזמן המשבר לא הזיק הרבה למי שנכנס מוקדם לקרן, הוא הזיק למי שנכנס קרוב למשבר לקרן עם סכום גדול. יש משבר נקודתי שנוצר כתוצאה מאירוע גדול, או מלחמה בלתי צפויה, כדוגמת משבר הקורונה, שאז השוק צלל ב 30% בלי עליה מיוחדת לפני זה, אבל מדובר על תקופה קצרה מאוד של 4 חודשים. המשבר של 2022 ארך באמת 8 חודשים, הגם שקדמה לו עליה גדולה בסוף 2020 ו 2021, כך שגם מי שנכנס לשוק ב 2020 לא ניזוק ממנו כלל, אבל עדיין הוא יכל להתרחש גם ללא עליה בשוק ההון, אבל הוא היה משבר נקודתי, עד שנמצאו עתודות לאנרגיה ולסחורות שנכלאו ברוסיה ואוקראינה.

כך שעל פי רוב, עם מרביתם של המשברים נוכל להתמודד גם אם כל הכסף שלנו יהיה מושקע בשוק ההון.

אם המשבר הוא מהסוג של המשברים הנקודתיים בדרך כלל היציאה מהמשבר היא די מהירה, ונוכל להשיג הלוואה לזמן הקרוב, מגוף כלשהו, ובמקרה הכי גרוע נפנה לגמ"ח סלונים, למי שמכיר.

ואם המשבר יהיה מהסוג של המשברים שבאים לאחר 'התפוצצות' של 'בועה', גם כן אין לנו נזק גדול, משום שעדיין ישאר לנו הרבה מהרווח של הבועה, היות וכבר קדמו לבועה 20 שנות השקעה בשוק ההון.

צריך להזכיר ש 8% נומינליים מחושבים לאחר המשברים הגדולים ביותר שפקדו את שוק ההון, השוק מורכב בדרך כלל מעליה של 10% וירידה של 8% ואחר כך עליה של 20% ועליה של 25% וירידה של 20% וכו' וכו'. מי שירצה יוכל לעקוב אחרי העקומה של מדד האס אנד פי, או הנאסד"ק, או מדדים אחרים. כך שגם אם תהיה קריסה, בדרך כלל ישאר לנו 8% שנתי לאחר הקריסה.

קיים כמובן סיכון של התפתחות מלחמת עולם שלישית, של ארה"ב ובעלות בריתה, עם הציר השיעי סין ורוסיה, או צרות יותר גדולות מכפי שכח הדמיון יכול להעלות ה' ישמור [הרי אין צייר כאלוקינו], אבל במקרה כזה, המימון של הנישואין יהיו הצרה האחרונה בתור. מסתבר שיהיו לנו צרות גדולות וקיומיות הרבה יותר להתמודדות.

ב. ביחס לטענה שכנגד ההחזרים על ההלוואה אני מקבל הלוואה נגדית מהגמ"ח המרכזי, והכסף ממשיך לעבוד בשוק ההון. זה נכון. אבל אני גם מקפא את החיסכון הקיים בשוק ההון. זה כמו לקחת הלוואה למשך 8 שנים ולשים אותה בשוק ההון.

המעלה הגדולה של הפקדה חודשית היא שאנחנו כל הזמן מגדילים את הקרן בעקביות. אם נשקיע את מלא הסכום בשוק ההון, גם בשנים של החתונות אנחנו ממשיכים להגדיל את הקרן. אם אנחנו נוטלים הלוואה, אנחנו מקפידים את הסכום הקיים עד נישואי הילד האחרון.

והנה, רואים בטבלה ובמסמכי האקסל את ההפרש הגדול והמשמעותי שיש לכך שהפסקנו להפקיד, ומשכנו באיטיות את הכסף.

ג. אנחנו מפסידים ב 15 או 20 שנה הראשונות 50% מההפקדות שהולכים לגמ"ח, שהם משמעותיים מאוד בבניית קרן גדולה עוד לפני השאת הילד הראשון. במיוחד שבתכנית של משיאים ההפקדה המקסימלית עומדת על 950 ₪ בחודש [אם נחלק את המינוף של ארבעת ההלוואות של ה 20,000 ₪].

ד. ביחס ל'שוט'.

נכון שבגמ"ח יש שוט, אבל אני מעדיף עשרת מונים לחנך את האדם לשלוט בהוצאותיו, ולא להמליץ לו להכנס לתכנית שבה הוא משלם על השוט שמכה אותו, בפרט שגם שם הוא תמיד יפגוש איזה יועץ בשלב כלשהו שימליץ לו להפסיק לעשות את זה.

לסיכום:

לדעתי, המסלול של השקעה מלאה בשוק ההון, עדיף לאין ערוך, כמו שרואים, אם נשקיע את אותם הכספים בשוק ההון תחת המסלול של 'משיאים', ונחשב 8% שנתי בניכוי דמי הניהול, נגיע לתוצאה הרבה יותר טובה. ישאר לנו לאחר 32 שנים 200,000 ₪. וגם לא נצטרך להפקיד עוד 8 שנים 2000 ₪ מידי חודש שהם 192,000 ₪.

בדרך סבירה, במסלול של השקעה מלאה בשוק ההון, תספיק לנו [לפי המסלול שפלוני בחר, בפועל, לדעתי צריך הרבה יותר] השקעה של 800,000 ₪, וישאר לנו עודף של 200,000 ₪ בערך. ואילו במסלול של משיאים אנו זקוקים להפקיד כ 1,000,000 ₪, ולא תשאר לנו יתרה כלל.

כל זה הוא אם נעשה ממוצע של 8% שנתי. אתם רואים כאן כיצד ניתן להגיע להרבה יותר במהלך 32 שנה, גם כשיש משברים גדולים מאוד באמצע, ובדיוק בעונת נישואי הילדים.

ולסיים.

דבר נוסף, 200,000 ₪ להוצאות נישואין בעוד כ 15 ו 30 שנה יהיו רחוקות מאוד מלספק את צרכי הנישואין ואכמ"ל ועוד חזון למועד.